

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Венелин Ангелов Георгиев, департамент „Национална и международна сигурност“ на Нов български университет, научна специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство“

за придобиване на научна степен „доктор на науките“ по научна специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ (Стратегии и политики на сигурност/науки за кризата и информацията) с кандидат проф. д-р Руси Маринов Ванчев.

1. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за обсъждане дисертационен труд на проф. Руси Маринов на тема „Информационни стратегии и Интернет технологии в системата по кризисен мениджмънт: проблеми и предизвикателства“, за присъждане на научна степен „доктор на науките“ е в обем на четиристотин и шест страница и включва в своето съдържание увод, три части, заключение, библиография, речник на основните понятия и приложения. С цел подобряване на разбирането на текста, в дисертацията е включен богат графичен и табличен материал. След всяка от трите части авторът формулира изводи, с помощта на които обобщава постигнатите изследователски резултати. В края на дисертационния труд авторът посочва пет научни и приложни приноса, за чието постигане той претендира на базата на проведените изследвания и получените резултати в разработката.

Актуалността на избраната тема авторът защитава с помощта на аргументи, включващи необходимостта от подобряване на устойчивостта, своевременната реакция и ефективността в процеса на осигуряване на информация за различни групи потребители в условия на кризи; глобализиране на рисковете и заплахите; развитието на технологиите като част от развитието на информационното общество; надеждната защита на гражданите и превенцията от различни опасности при поява на критични и извънредни ситуации.

Към аргументите, потвърждаващи актуалността на темата на дисертацията могат да бъдат добавени също така и следните:

- темата е сред онези, които заемат първите места в дневния ред на обществото, а именно създаване на условия за достатъчно ефективно противодействие срещу възникващите кризи от различен характер;
- в темата се предлагат решения, базирани на нови Интернет и „смарт“ технологии, което е достатъчна предпоставка за степента на тяхната приспособеност да решават поставените проблеми;
- в темата се фокусира върху един период от континиума на кризата, а именно първите няколко часа, в рамките на който действително съществува информационен вакуум и в който нарастването на способностите за взимане на информирани решения би създавало условия за избягване на жертви, снижаване на негативния ефект и облекчаване на усилията за преодоляване на последствията от кризата.

Посочените по-горе аргументи не само подкрепят актуалността на темата на разработката, но също така са и доказателство за значимостта на изследвания проблем в научен и научно-приложен план.

В уводната част авторът дефинира своята теза за това, че през 21-ви век използваните информационни стратегии при управление на комуникациите по време на кризи срещат проблеми и са изправени пред предизвикателства, които налагат широко приложение на Интернет технологии, водещи до промяна на традиционните подходи за разрешаване на глобални проблеми, рискове и кризи. В тази връзка вниманието се насочва към разработване на теоретична рамка и научен модел на Национална платформа, базирана на Интернет технологии за реакция при кризисни ситуации и трансфер на информация и знание към гражданите с цел превенция от различни опасности.

Във фокусът на разработката е поставен анализът на съществуващ според автора информационен вакуум в първите часове след появата на рисковата (кризисната) ситуация и използването на Интернет и други „смайт“ технологии за ограничаване на дефицита от информация, увеличаване на потенциала за оцеляване и ограничаване на последствията от въздействието на негативните фактори. Обхватът на дисертационния труд покрива няколко проблемни области, сред които са осигуряване на качествени данни и информация с цел превенция на нежелани резултати, свързани с кризата; повишаване на ефективността при използване на наличните технологични и познавателни ресурси за осигуряване на полезна информация и ефективна комуникация в условията на криза; синхронизиране на действия, технологии, знание и комуникации в първите часове на кризата и т.н.

Като основна цел на разработката е поставено намирането (създаването) на ефективна методология за анализ, планиране и осъществяване на комуникациите във времевата рамка от няколко минути до няколко часа, с основен замисъл превенция и ограничаване на жертвите и пораженията при различни видове опасности и заплахи, водещи до формиране на остри кризисни ситуации с трагични за хората последствия. Авторът дефинира пет допълнителни изследователски цели, за постигането на които поставя за изпълнение шест задачи. Формулирането на целите и задачите на изследването в дисертационния труд е направено по начин, който позволява изпълнението на задачите да води към постигане на целите, а от там към доказване на формулираната теза.

В края на уводната част авторът прави уточняващи бележки относно съдържанието на използваните понятия „кризисен мениджмънт“ и „система за кризисен мениджмънт“ като посочва и доказва, че тези понятия са добили достатъчна популярност сред научните среди и по тази причина могат да се използват като синоним на понятието „управление при кризи“ радващо се на по-широка популярност у нас.

Първата част на дисертационния труд е посветена на мрежовия аспект на ролята на Интернет технологиите при управление на кризи и кризисни ситуации. Авторът последователно анализира влиянието, тенденциите и характеристиките на Интернет технологиите, а също така и ролята на мрежи от данни от открит тип като част от Интернет пространството при кризисна ситуация. В първата част на разработката авторът предлага задълбочен анализ на управленския и мрежовия аспект на кризите и кризисните ситуации. В края на първата част на дисертационния труд са формулирани изводи отнасящи се до влиянието на Интернет технологиите за промяна на моделите за

комуникация при кризи; акцентирането върху важността на информационния фактор и качеството на информацията в хода на кризисната ситуация; недостатъчното внимание от страна на изследователите върху плановете и дизайна на системите за реакция в първите часове след появата на заплахата за хората и природата. Според автора Интернет технологиите са в състояние и на практика променят стратегиите за преодоляване на информационния вакуум в първоначалните етапи на развитието на кризисната ситуация.

Във втората част на разработката авторът се спира на проблемните области пред информационните, познавателните и комуникационните аспекти на стратегиите. Последователно се анализират характеристиките и проблемите пред информационния домейн; системния и практически аспект на информационните стратегии; стратегическите комуникационни ориентации и трансфера на знание. Изводите в края на втората част на разработката се отнасят до същественото значение на системния информационен анализ в първите часове на кризисната ситуация; мястото на стратегическите информационни стратегии при подпомагане на процеса за взимане на решение; необходимостта от създаване и поддържане на инструментарим и подготвени екипи, които да подпомагат кризисния мениджмънт.

Третата част на разработката е посветена на изследване на международния опит от прилагане на информационни и стратегически подходи за управление на кризисни ситуации. Авторът прави информационен анализ на комуникационните ефекти на актуални кризисни ситуации. В тази част се предлага модел за обобщена национална платформа за управление на информационния поток и трансфер на знания по време на криза. Предлаганият модел се състои от няколко слоя като в центъра се поставят информационните данни или т.нар. информационен слой. Към периферията си предлаганият модел включва и слоеве, отнасящи се до съвкупността от машинни средства, програмни средства, системи за управление на база данни, релативни база данни, глобална база данни, електронни и Интернет библиотеки, семантични, смарт и сензорни мрежи. Предлаганият от автора проект за национална Интернет платформа по кризисен мениджмънт се характеризира със съвкупност от параметри, сред които попадат: тип, инвестиционен модел и обхват; свързаност, възможности и ориентираност; равнища на достъп, администриране, интегрирани услуги и т.н. В края на частта са формулирани изводи, които се отнасят до липсата на основни информационни умения и отворен тип платформи за активно въвеждане на информация и споделяне на знание в първите часове на кризисната ситуация; трудностите при постигане на превантивни резултати на национално ниво; възможностите от страна на новите технологии за промяна на модела за управление при кризи в посока към ускоряване на отговорите, допълване на информационните картини, координиране и синхронизиране на действията, комуникациите, плановете и информационните платформи; глобализиране на погледа и отношението към кризите, рисковете и проблемите, представляващи заплаха за съвременните общества, природата и хората.

В заключението на дисертационния труд авторът прави обобщение на съществуващите нерешени проблеми и на перспективите и възможностите, които информационните стратегии и Интернет технологии предлагат за усъвършенстване на системата по кризисен мениджмънт.

2. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Направените изследвания в отделните части на дисертационния труд са дали възможност на автора да получи следните по-важни научни и научно-приложни резултати, систематизирани по отделните части:

- в първата част на дисертационния труд: определяне на акцента при изследваните модели по кризисен мениджмънт, който се поставя върху информационния фактор и качеството на информацията, използвана за различни нужди в континуума на кризисната ситуация; системно проучване на източниците по кризисен мениджмънт и доказване на липсата или недостатъчното внимание по отношение на плановете и дизайна на системи за реакция, особено в първите часове след появата на заплахата; потвърждаване на възможностите на нововъзникващи технологии от типа на „Интернет на вещите“ и „големите данни“ за промяна на стратегиите при преодоляване на информационния вакуум в първите фази от развитието на критичните и рискови ситуации.

- във втората част на дисертационния труд: потвърждаване на значимостта на системния информационен анализ при определяне на приоритетните групи, които следва да получават информация в първите часове на кризата; изясняване на съдържанието на кризисния мениджмънт, в което се включват е-тренинг, симулиране на ситуации, подготовка на сценарии за действие, изграждане и поддържане на надеждни платформи за трансфер на информация и знание с цел превенция на хората от различни опасности.

- в третата част на дисертационния труд: изучаване с помощта на инструментите на анализа на международния комуникационен опит на водещи държави и бизнес структури, при което се установява преобладаващото място на административен тип решения и мерки в условия на кризи, които в повечето случаи не се ползват от важна за живота и здравето на хората информация; дефиниране на структурата, съдържанието и параметрите на национална Интернет платформа за кризисен мениджмънт.

Изброените резултати могат да се приемат, че са плод на изследванията на автора, извършени в хода на разработване на дисертационния труд. Тези резултати отговарят на изискванията за придобиване на научната степен „доктор на науките“.

3. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В дисертационния труд авторът е посочил пет научни и приложни приноса, за които претендира за постигнати в резултат на извършеното изследване. Научните приноси са в областта на обобщаване, допълване и анализиране на международен опит и съществуващи модели в областта на дисертационния труд; разработване на база и алгоритъм за национален информационен и комуникационен модел, интегриран в системата по кризисен мениджмънт; създаване и използване на авторски методики за изследване на важни база от данни и за анализиране на популярни мрежи за ранно предупреждение и на възможностите за тяхното усъвършенстване и т.н.

Сред научно-приложните приноси с най-голяма тежест е конструирането на модел за национална информационна платформа с основни мрежови елементи за реакция при кризи в рамките до няколко часа при поява на опасност.

Няма основание да не се признае, че посочените приноси са плод от усилията на автора на дисертационния труд и резултат от извършената изследователска дейност.

4. Оценка на публикациите по дисертацията

По темата на дисертацията авторът е посочил общо тринадесет публикации, от които осем научни статии на български и английски език и пет доклада на национални и международни конференции и семинари. Тематиката на публикациите обхваща области като кризисен мениджмънт, стратегически комуникационен мениджмънт, образователни технологии и методики в областта на кризисния мениджмънт и т.н. Смятам, че броят и съдържанието на публикациите на автора на дисертацията напълно отговарят на изискванията за присъждане на научната степен „доктор на науките“.

5. Оценка на автореферата

Представеният автореферат на дисертационния труд е разработен съгласно изискванията. Съдържанието му следва структурата на дисертацията и в синтезиран вид представя общите характеристики на разработката и направеното от автора в рамките на трите части на дисертационния труд.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам бележки и въпроси към представения за обсъждане дисертационен труд. Препоръка може да се отправи в посока към търсене на възможности за практическа реализация на идеите и теоретичните постановки от дисертацията.

7. Заключение

Качествата на представения дисертационен труд са безспорни и показват достатъчно високо ниво на знание и подготовка на автора по темата на разработката. В дисертационния труд е направено обобщение на значими научни и научно-приложни проблеми и са предложени решения, които съответстват на съвременните постижения, с което са постигнати приноси за развитие на науката и практиката. Разработката отговаря на изискванията на нормативната уредба, което ми дава основание да изразя своята положителна оценка. Предлагам на членовете на уважаемото жури да вземат положително решение относно присъждането на научна степен „доктор на науките“ по научна специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ (Стратегии и политики на сигурност/науки за кризата и информацията) на проф. д-р Руси Маринов Ванчев като автор на дисертационен труд на тема „Информационни стратегии и Интернет технологии в системата по кризисен мениджмънт: проблеми и предизвикателства“.

19.12.2014 г.
гр. София

Подпис: .....